

MICHAŁ GULCZYN
Chersoń

O nauczaniu języka polskiego w Chersoniu Stan obecny

Lektorat języka polskiego na Uniwersytecie Chersońskim ma już swoją własną — mimo że na razie krótką, bo zaledwie czteroletnią — historię. Język polski jako przedmiot nauczania po raz pierwszy pojawił się na Uniwersytecie w 2003 r., kiedy władze uczelniane wprowadziły odpowiednią specjalizację na Wydziale Historycznym. W następnym roku akademickim przedmiot został wprowadzony do programu nauczania w Instytucie Języków Obcych. Obecnie w ramach specjalizacji około 80 studentów w 7 grupach akademickich uczy się języka polskiego. Jest on uzupełnieniem programu językowego, obok języka angielskiego i rosyjskiego.

Wraz z pojawieniem się lektoratu w Instytucie Języków Obcych powstał Ośrodek Języka i Kultury Polskiej posiadający status ogólnouniwersytecki. Od tamtej pory pełni on przede wszystkim funkcje dydaktyczne, ale również informacyjne i kulturalne. Wszystkie zajęcia z języka polskiego odbywają się właśnie w Ośrodku. Jest wyposażony w telewizję satelitarną, co umożliwia odbiór polskich programów telewizyjnych, magnetowid, komputer z dostępem do Internetu, z którego nieodpłatnie mogą korzystać studenci i wykładowcy, również po godzinach pracy. Komputer ten został ofiarowany przez Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie — naszą uczelnię partnerską. W ramach współpracy z polskimi uczelniami, czyli wspomnianą Akademią w Częstochowie oraz Krakowską Akademią Pedagogiczną, od samego początku istnienia lektoratu odbywa się wymiana studentów. Studenci mający najlepsze wyniki w nauce języka polskiego wyjeżdżają na krótkie i dłuższe praktyki językowe do Polski. Z takiej możliwości w ciągu czterech lat sko-

rzystało na razie kilka osób. Reszta studentów znajduje inne sposoby, by poznać Polskę. Przykładowo jedna ze studentek już dwukrotnie podejmowała pracę w gospodarstwie rolnym w Polsce, kilkoro studentów było w 2007 r. w Poznaniu, gdzie uczestniczyli w zajęciach Szkoły Letniej Języka i Kultury Polskiej prowadzonej przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Przyjazd polskich studentów do Chersonia w ramach wymiany międzyuczelnianej również jest okazją do doskonalenia znajomości języka polskiego, zawarcia nowych kontaktów, a nawet przyjaźni, które trwają przez lata.

Lektorat znajduje się pod stałą opieką Konsulatu Generalnego RP w Odessie. Pracownicy Konsulatu udzielają pomocy przy wyposażeniu OJKP w sprzęt elektroniczny oraz podręczniki i inne pomoce dydaktyczne. Dzięki pomocy fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie oraz Semper Polonia mieliśmy możliwość wysłania naszych studentów na staże językowe do Polski. Za pośrednictwem Konsulatu Generalnego RP w Odessie i Polonijnego Centrum Nauczycielskiego w Lublinie, jako nauczyciel języka polskiego korzystam z bogatej oferty kursów dla nauczycieli, organizowanych w Polsce.

Obecnie języka polskiego w Chersoniu uczą się również uczniowie w dwóch szkołach średnich. W Szkole Średniej nr 16, która ma status szkoły mniejszości narodowych, języka polskiego jako ojczystego w poszczególnych grupach od 1 do 9 klasy uczy absolwentka Akademii — Jana Polska. W Szkole Średniej nr 11 w Chersoniu od trzech lat polski jest prowadzony jako drugi język obcy. Pracują tam również nasi studenci ostatnich lat — Andrzej Szaraburak i Katarzyna Wróblewska.

Dzięki ścisłej współpracy ze Stowarzyszeniem Polaków Chersonia „Polonia” (prezes Zarządu — Rozalia Lipińska), w którym lekcje z języka polskiego prowadzi nauczyciel z Polski mgr Jarosław Jędrysiak (w roku akademickim 2007/2008 pracował również na uniwersytecie jako lektor), studenci i uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy o Polsce czy konkursach recytatorskich, uczestniczą również w imprezach poświęconych polskim świętom narodowym.

Podczas lektoratów z języka polskiego korzystamy przede wszystkim z oryginalnych podręczników polskich autorów. Natomiast w szkołach wykorzystywane są podręczniki dla uczniów rosyjskojęzycznych autorstwa Blanki Konopki (cz. I).

Uniwersytecki program nauczania języka polskiego odpowiada wymogom Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. Na pierwszym roku studiów wykorzystywany jest dwuczęściowy podręcznik Janusza Kucharczyka *Zaczynam mówić po polsku* oraz *Już mówię po pol-*

sku, który jest przeznaczony dla osób dopiero rozpoczynających naukę języka polskiego (poziom wstępny A1-A2).

Począwszy od drugiego roku, korzystamy przede wszystkim z serii podręczników *Język Polski dla Cudzoziemców* Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego Universitas. Na drugim roku podręcznikiem kursowym jest *Z polskim na ty* Ewy Lipińskiej dla poziomu progowego (B1), a na trzecim — podręcznik dla poziomu średniego ogólnego (B2) *Kiedys wrócisz tu...*, cz. I, Ewy Lipińskiej i Elżbiety Grażyny Dąbskiej. Natomiast na czwartym roku obowiązuje część druga wspomnianego podręcznika dla poziomu zaawansowanego (C1). Na piątym roku studenci ćwiczą umiejętność przekładu i wypowiedzi monologowych różnych gatunków stylistycznych, wykorzystując podręcznik *Kto czyta — nie błądzi* autorstwa Anny Seretny (poziom średni B2 — zaawansowany C2).

Oprócz wymienionych podręczników kursowych, jako dodatkowych pomocy dydaktycznych używamy również innych podręczników krakowskiej serii, a mianowicie: *Przygoda z gramatyką* Józefa Pyzika, *Liczebnik też się liczy* Stanisława Mędaka, *Czas na czasownik* Piotra Garcarka, *Coś mam powiem* Magdaleny Szelc-Mays oraz podręczniki innych wydawnictw: *Od mianownika do wołacza* Heleny Metery (Lublin), *Wybieram gramatykę* Małgorzaty Kity (Katowice), *Ćwiczenia gramatyczne z języka polskiego* Stanisławy Hrabcowej (Łódź) i in.

Ważną rolę w procesie dydaktycznym odgrywają pomoce popularno-naukowe, przede wszystkim książki znanego w całej Polsce profesora z Wrocławia Jana Miodka *Ojczyzna-polszczyzna*, *Nie taki język straszny*, *Słowo jest w człowieku*.

Nauczanie języka polskiego na Uniwersytecie Chersońskim nie ogranicza się jedynie do nauki systemu językowego. Nie mniej ważne jest przyswajanie polskiej kultury — muzyki, filmu, literatury pięknej. Wielkie znaczenie mają również warsztaty teatralne, np. wystawiona przed kilkoma laty inscenizacja polskiej bajki ludowej *Toruńskie pierniki*, w której zagrała cała grupa studencka. Wszystkie przedsięwzięcia odbywają się w ramach dość ograniczonych możliwości godzinowych specjalizacji, ale miejmy nadzieję, że lektorat z czasem przekształci się w prawdziwą polonistykę, u której podstaw, być może, znajdą się obecni studenci, niedługo zaś pierwsi absolwenci naszej uczelni, władający językiem polskim.

Dr Mychajło Gulczyn jest pracownikiem Katedry Języków Słowiańskich i Metodyki Nauczania Państwowego Uniwersytetu Chersońskiego. Jest redaktorem literackim i tłumaczem społeczno-politycznego czasopisma „Europa” (Warszawa), współpracownikiem Interdyscyplinarnego Zespołu Badań

Sowietologicznych Uniwersytetu Łódzkiego i tłumaczem leksykonu *Idee w Rosji* (Łódź), tłumaczem na język rosyjski polskich utworów filozoficznych (Moskwa), konsultantem artystycznego tłumaczenia z języka rosyjskiego na polski w wydawnictwie „Czytelnik” (Warszawa). Zainteresowania naukowe: semantyka leksykalna, semantyka, metodyka nauczania języków słowiańskich.